

PROGRAMA OPȚIONAL

Să folosim o limbă corectă și expresivă!

Prof. Bucătaru Florin

Școala Gimnazială Berteștii de Jos

Structura Spiru Haret

Clasa a VIII-a B

An școlar: 2021-2022

CUPRINS

Denumirea opționalului:

Să folosim o limbă corectă și expresivă!

Aria curriculară: *Limba și comunicare*

Clasa: a VIII -a B

Durata: 1 an

Modalitatea de desfășurare: clasa de 12 elevi

Locul desfășurării: sala de clasă

1. Argument
2. Competențe specifice
3. Valori și atitudini
4. Activități și modalități de evaluare
5. Conținuturile învățării
6. Bibliografie
7. Planificarea calendaristică

Motto:

“ ... nici un om nu se întărește citind un tratat de gimnastică, ci făcând exerciții; nici un om nu se-nvață a judeca citind judecăți scrise de alții, ci judecând singur și dându-și seama de natura lucrurilor ... ”

(Mihai Eminescu)

ARGUMENT

A vorbi și a scrie corect românește e o obligație elementară a oricui. Limba noastră e o limbă bogată, plastică, e „frumoasă și dulce”, cum o caracteriza Eminescu, marele maestru al cuvântului.

Acest opțional își propune trecerea în revistă a celor mai importante noțiuni teoretice ale limbii române, pe care, orice elev de clasa a VIII-a trebuie să le cunoască și să le însușească. Cursul are ca scop înlănțuirea logică a informațiilor, găsirea unor căi de parcurgere conștientă a teoriei, a analizei gramaticale precum și o recapitulare amplă a tuturor cunoștințelor de gramatică în vederea sfârșirii procesului de sedimentare al formării deprinderilor de exprimare și scriere corectă și cursivă.

Totodată, opționalul oferă elevilor posibilitatea de a-și consolida cunoștințele de limba română într-un mod sistematizat, în cadrul instituționalizat al școlii. Demersul educativ va stimula elevii spre un efort personal în înțelegerea noțiunilor de limbă, a sistemului pe care le formează acestea și a relațiilor dintre ele. Astfel îi orientăm pe elevi nu spre o învățare bazată pe memorizare, ci de înțelegere conștientă, cât mai profundă și mai eficientă în influențe educative. Considerăm oportun să precizăm ca bagajul de informații privitoare la participarea la interacțiuni verbale în diverse situații de comunicare, prin receptarea și producerea textului oral și utilizarea corectă, adecvată și eficientă a limbii în procesul comunicării orale și scrise pentru ca elevii să aibă o viziune unitară asupra acestora. Opționalul cuprinde conținuturi ce readuc în discuție noțiuni de comunicare lexic, de fonetică, de morfologie, de sintaxă și semantică fiind conceput atât ca o sinteză teoretică, cât și ca un ghid practic pentru buna însușire a elementelor de structură ale limbii române și folosirea corectă și expresivă. Concluzionând, putem afirma că intențiile acestui curs opțional sunt recapitularea, aprofundarea și sistematizarea cunoștințelor de limbă și, desigur, nu în ultimul rând, trezirea și sporirea interesului elevilor, pentru o utilizare corectă, nuanțată și eficientă a limbii române.

CONȚINUTURI

1. Comunicarea

Comunicarea. Elementele comunicării. Tipuri de comunicare. Bariere în comunicare.

Roluri în comunicare. Acte de limbaj. Ascultarea activă

2. Fonetica

Alfabetul limbii române. Sunetul. Litera. Alfabetul. Vocale, semivocale, consoane.

Silaba. (Reguli de despartire a cuvintelor în silabe)Vocale. Semivocale. Consoane. Diftong.

Triftong. Hiat. Accentul. (Reguli de folosire corectă a accentului în limba română).

3. Semnele de punctuație. Semnele ortografice

4. Vocabularul

Vocabularul fundamental. Masa vocabularului. Îmbogățirea vocabularului. Derivarea.

Compunerea. Conversiunea. Împrumutul. Categori și clasificări lexicale: sinonime, antonime, cuvinte polisemantice, omonime, paronime. Familia lexicală. Câmpul semantic.

Dificultăți în folosirea corectă a cuvintelor. Pleonasmul. Tautologia. Cacofonia.

5. Semantica

Unități lexicale. Cuvântul. Sensul cuvântului și schimbări de sens. Expresiile. Locuțiunile.

6. Morfologie

Părțile de vorbire flexibile. Clasificare. Locuțiuni. Categori morfologice. Funcții sintactice.

Părțile de vorbire neflexibile. Clasificare. Locuțiuni. Funcții sintactice. Valori stilistice ale părților de vorbire.

7. Sintaxa

Noțiuni de sintaxă. Sintaxa propoziției și a frazei.

Relații sintactice și mijloace de realizarea a relațiilor sintactice. Fraza. Propoziția principală.

Propoziția subordonată. Elemente de relație în fraza. Propoziția și părțile de propoziție. Părțile de propoziție și subordonatele corespunzătoare. Expansiunea. Contragerea

8. Elemente de stilistică

Variația lingvistică. Limba standard și normele ei. Limba vorbită. Limba scrisă. Limbajul popular. Variația regională. Limbaje științifice. Termeni științifici.

9. Aspecte ale limbii române contemporane

VALORI ȘI ATITUDINI

- ✓ Optionalul își propune descoperirea valorii exprimării corecte și coerente, trezirea
 - ✓ interesului elevilor pentru o exprimare aleasă, considerându-se vorbirea o adevărată artă.
 - ✓ Se va urmări în același timp formarea unei atitudini pozitive față de comunicare și a încrederii în propriile abilități de comunicare prin încurajarea discuțiilor libere în care profesorul va avea un simplu rol de moderator.
 - ✓ Profesorul va solicita elevilor autoevaluări dar și evaluări ale colegilor pentru a se stimula inițiativa, atitudinea pozitivă față de colegi și critică în comunicare.
 - ✓ Elevii vor înțelege faptul că bagajul de informații, care este pus la dispoziția lor, îi va ajuta la structurarea unei comunicări clare, corecte și cât mai eficiente în vederea trezirii și sporirii interesului pentru cultivarea unei exprimări alese.
- Cultivarea interesului pentru lectură și a plăcerii de a citi, a gustului estetic în domeniul literaturii
 - Stimularea gândirii autonome, reflexive și critice în raport cu diversele mesaje receptate
 - Cultivarea unei atitudini pozitive față de comunicare prin conștientizarea impactului limbajului asupra celorlalți și prin nevoia de a înțelege și de a folosi limbajul într-o manieră pozitivă, responsabilă din punct de vedere social
 - Cultivarea unei atitudini pozitive față de limba română și recunoașterea rolului acesteia pentru dezvoltarea personală și îmbogățirea orizontului cultural
 - Dezvoltarea interesului față de comunicarea interculturală

EVALUAREA

Spre deosebire de predarea participativă, evaluarea este în mare parte clasică dacă privim prin prisma faptului că ea ierarhizează și sancționează în continuare. Se vor împlini astfel în planificarea și punerea în practică a acestui curs opțional atât instrumente tradiționale probe scrise, probe orale 8 de evaluare cât și moderne observația sistematică, investigația, proiectul, portofoliul, tema pentru acasă, tema de lucru în clasă, autoevaluarea.

Practicată sistematic, evaluarea contribuie la schimbarea atitudinii elevilor față de învățatura, a rezervei față de profesor, asigurând formarea unei atmosfere deschise, favorabile în raporturile dintre elevi și profesor.

SUGESTII METODOLOGICE

Acest curs opțional urmărește desfășurarea activității didactice orientate cu precădere spre redescoperirea informației parcurse în anii anteriori de către elev. Profesorului îi va reveni rolul de partener la discuții, de moderator al acestora. Se va opta pentru încurajarea elevilor în a participa activ în procesul de predare-învățare. Conversația îi va lua locul expunerii, pentru a le forma elevilor o atitudine pozitivă față de comunicare și totodată pentru

a stimula gândirea autonomă. Opționalul încurajează aplicarea unui număr cât mai mare de metode didactice pentru a evita devalorizarea metodei prin repetiție.

Elemente creativitate trebuie să fie mereu prezente. Considerăm ca cea mai mare putere de evocare o au însă metodele explicative prin artificii de cunoaștere care produc o emoție intelectuală deosebit de benefică pentru elevi. Profesorul va putea face uz nestingherit de o serie de metode activ-participative cum ar fi învățarea prin cooperare, discuții tip piramida, interviul în trei trepte. Construirea din timp a materialelor, învățarea de către profesor a protocolului a explicațiilor, renunțarea la prea multe jocuri pentru a nu artificializa învățarea sunt sugestiile metodologice care vor conduce spre reușita materialului. Organizarea clasei pe grupuri va aduce o atmosfera de cooperare, de lucru și de disciplină în interiorul grupului sarcinile vor fi distribuite. Spre deosebire de predarea participativă, evaluarea este în mare parte clasică dacă privim prin prisma faptului ca ea ierarhizează și sancționează în continuare.

Se vor împleti astfel în planificarea și punerea în practică a acestui curs opțional atât instrumente tradiționale, probe scrise, probe orale de evaluare cât și moderne observația sistematică, investigația, proiectul, portofoliul, tema pentru acasă, tema de lucru în clasă, autoevaluarea. Practicată sistematic, evaluarea contribuie la schimbarea atitudinii elevilor față de învățatură, a rezervei față de profesor, asigurând formarea unei atmosfere deschise, favorabilă în raporturile dintre elevi și profesori.

BIBLIOGRAFIE

1. ***Gramatica limbii române***, vol I, II, Editura Academiei Române, București, 2005
2. ***Gramatica limbii române pentru gimnaziu***, Gabriela Pană Dindelegan, Editura Univers Enciclopedic Gold, București, 2019
3. ***Gramatica didactică a limbii române***- cu noțiuni de fonetică și vocabular, Hadrian Soare, Gheorghe Soare, Editura Carminis, Pitești, 2010
4. ***Gramatica practică a limbii române***, Ștefania Popescu, Ediția a X-a, Editura TEDIT FZH, București, 2002
5. ***Limba română o gramatică sintetică pentru învățământul preuniversitar***, Adrian Costache, Georgeta Costache, Editura Art, București, 2009
6. ***Erori flagrante în exprimare. Radiografie critică a limbajului citadin***, Rădulescu Ilie-Ștefan, Editura Niculescu, București, 2007
7. ***Să vorbim și să scriem corect. Erori frecvente în limbajul cotidian***, Rădulescu Ilie-Ștefan, Editura Niculescu, București, 2007
8. ***Corect-greșit românește- în vorbire și scriere-***, Marin Rădulescu, Silvia Rădulescu, Editura Carminis, Pitești, 2007

